Αναγκαία η δημοσιονομική σύνεση τα επόμενα χρόνια

«Καμπανάκι» από Γ. Στουρνάρα για τον κίνδυνο μεταρρυθμιστικής κόπωσης

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Η ανάγκη συνέχισης των μεταρρυθμίσεων ήταν το κεντρικό μήνυμα του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννη Στουρνάρα στη χθεσινή γενική συνέλευση της ΤτΕ, που μίλησε για μια μεγάλη πρόκληση: μεταρρυθμιστικά κόπωση, ενώσω παλαιοτικά στοιχεία που δείχνουν στασιμότητα και μικρή διαχρονικά μείωση της ανταγωνιστικότητας στο χώρο την περασμένο χρόνο.

Παράλληλα, ο κ. Στουρνάρας είπε ότι η ανάγκη «δημοσιονομικής σύνεσης», που μεταφράζεται σε πολυετείς πλεονάσματα τουλάχιστον 2% του ΑΕΠ σύνεχώς τα επόμενα χρόνια.

«Δεν υπάρχουν περιθώρια εφησυχασμού», προειδοποίησε σε μια ομιλία με πολλούς αποδέκτες. Ιδιαίτερα, μάλιστα, ένας τεράστιος σύμμαχος η ενίσχυση της πιστοληπτικής αξιολόγησης της Ελλάδας με την μέσο όρο των χωρών της Ευρωζώνης, από την οποία η οικονομία είναι μεγάλη.

«Πολιτικές σταθερότητα, δημοσιονομική σταθεροότητα, χρηματοπιστωτική σταθερότητα είναι δείγματα αγάθα και πρέπει νε διαφυλάχθούν (ως κόρη οφθαλμού, ειδικά υ μεν Ελλάδα που μόλις πριν από λίγα χρόνια εξήλθε από τη μεγαλύτερη οικονομική κρίση στη σύγχρονη ιστορία της», τόνισε σε άλλο σημείο. Σε πλεονεκτήματα στις πάγιες θέσεις του, αποτέλεσμα και τις εμπειρίας των μνημονιακών χρόνων.

Ο κ. Στουρνάρας χαρακτήρισε ορόσημο την ανεμβάθμιση της χώρας στην επενδυτική βαθμίδα το 2023, κι πωμιστνυτιας ότι σημαντικότερε την αναγνώριση της εξοστιστίας της οικονομικής πολιτικής τα τελευταία χρόνια.

Σημείωσε όμως ότι «η διεθνής ανταγωνιστικότητη της ελληνικής οικονομίας, μετά τη σημαντική βελτίωση την προηγούμενων ετών, εμφάνισε ενδείξεις στασιμότητας» και ελαφρώς υποχώρησε το 2023, λόγο σ' ένα επιδεινούμενο περιβάλλον για το διεθνές εμπόριο». Ειδικότερα, επισήμανε δυσκολίες υε τομείς όπως η απονομή δικαιοσύνης και η κατά ολέμων της γραφειοκρατίας.

«Η Ελλάδα έχει την ιστορική ευκαιρία να πλοκληρώσει την μετασχηματισμό της οικονομίας, ανοίγοντας προς την ευρωπαϊκό μέσο όρο», είπε.

Ειδικότερα, σημείωσε ότι η δημοσιονομική δπκείριση των έκτακτων συνθηκών τα τελευτόια χρόνια ανέδειξε τη πρέπει των διαρθρωτικών δημοσιονομικών μεταρρυθμίσεων της προηγούμενης περιόδου.

Επιπλέον, στην έκθεση επισημαίνεται ότι η «πρακτική χορήγησης επιδομάτων με βάση μόνο τα δηλοθέντα εισοδήματα υε μια οικονομία με αυξημένη φοροδιαφυγή οδηγεί σε ανισοβαρή και άδικη χρηματοδότηση των δημόσιων πόρων. Αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι ο δημοσιονομικός πολλαπλασιαστής των κοινωνικών δαπανών στην Ελλάδα είναι χαμηλός, το οποίο σημαίνει ότι τα δημόσια αυτές διαχέονται σε ευρύτερα εισοδηματικά στρώματα και δεν κατοχύρωσε στοχευμένα υε κατώτερα κλιμάκια της κλίμακας κατανομής».

Η πρόβλεψη της Τράπεζας της Ελλάδος σε κάθε περίπτωση είναι για πρωτογενές πλεόνασμα 1,4% υε ΑΕΠ ή και υψηλότερα το 2023, όπως είπε ο κ. Στουρνάρας, έναντι πρόβλεψης του προϋπολογισμού για 1,1%. Για το 2024 η πρόβλεψη της ΤτΕ αναφέρει πρωτογενές πλεόνασμα 2,1%, όπως και η προϋπολογισμός του 2024.

Το χρέος εκτιμάται ότι μειώθηκε κατά 10,7 ποσοστιαίες μονάδες το 2023 και διαμορφώθηκε στο 161,9% του ΑΕΠ, στη χαμηλότερο επίπεδο από το 2010. Για το 2024 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 152,3% και θα μειωθεί και σε σημαντικούς όρους για ιρίτη φορά από το 2019.

«Η πολιτική κοινοτοκρατικού ρυθμού ανάπτυξης οδηγεί τη σημαντικότερη πρόκληση για την ελληνική οικονομία», τόνισε, εξίλου, ο κεντρικός τραπεζίτης, καταγράφοντας τους εξής κινδύνους: 1) τη ενδεχόμενο περαιτέρω επιβράδυνσης του ρυθμού ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας, 2) την αυξανόμενη αβεβαιότητα, λόγω δυσμενών γεωπολιτικών εξελίξεων στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή, 3) τον ταχύ καθυστέρηση της υλοποίησης των δράσεων τυς Ταμείου Ανάκαμψης και τον βραδύτερο ρυθμό αποορόφησης των σχετικών κονδυλίων, 4) την εμφάνιση μεταρρυθμιστικής κόπωσης, με ορισμένες συνέπειες στην παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα, και 5) τις επιπτώσεις ενδεχόμενων φυσικών καταστροφών που συμβούν σε μια εποχή κλιματικού κρίσης.

Οι προβλέψεις της Τράπεζας της Ελλάδος

	2023	2024	2025	2026
Ανάπτυξη	2,0%	2,3%	2,5%	2,3%
Πληθωρισμός (Εν. ΔΤΚ)	4,2%	2,8%	2,2%	2,1%
Πρωτογενές αποτέλεσμα γενικής κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	1,4%	2,1%	2,3%	2,3%
Δημοσιονομικό αποτέλεσμα γενικής κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-2,0%	-1,1%	-0,6%	-0,6%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-6,4%	-6,5%	-5,9%	-5,8%
Ακαθάριστο χρέος (% ΑΕΠ)	161,9%	153,0%	145,9%	138,9%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Δεν υπάρχουν περιθώρια εφησυχασμού», προειδοποίησε ο Γ. Στουρνάρας μιλώντας στη γενική συνέλευση της ΤτΕ.

Ειδικότερα, η πολιτικό σταθεροότητα, η δημοσιονομική σταθεροότητα, η χρηματοπιστωτική σταθεροότητα είναι δείγματα αγάθα και πρέπει νε διαφυλάχθούν (ως κόρη οφθαλμού, ειδικά υ μεν Ελλάδα που μόλις πριν από λίγα χρόνια εξήλθε από τη μεγαλύτερη οικονομική κρίση στη σύγχρονη ιστορία της», τόνισε σε άλλο σημείο. Σε πλεονεκτήματα στις πάγιες θέσεις του, αποτέλεσμα και τις εμπειρίας των μνημονιακών χρόνων.

Ο κ. Στουρνάρας χαρακτήρισε ορόσημο την ανεμβάθμιση της χώρας στην επενδυτική βαθμίδα το 2023, κι πωμιστνυτιας ότι σημαντικότερε την αναγνώριση της εξοστιστίας της οικονομικής πολιτικής τα τελευταία χρόνια.

Σημείωσε όμως ότι «η διεθνής ανταγωνιστικότητη της ελληνικής οικονομίας, μετά τη σημαντική βελτίωση την προηγούμενων ετών, εμφάνισε ενδείξεις στασιμότητας» και ελαφρώς υποχώρησε το 2023, λόγο σ' ένα επιδεινούμενο περιβάλλον για το διεθνές εμπόριο». Ειδικότερα, επισήμανε δυσκολίες υε τομείς όπως η απονομή δικαιοσύνης και η κατά ολέμων της γραφειοκρατίας.

«Η Ελλάδα έχει την ιστορική ευκαιρία να πλοκληρώσει την μετασχηματισμό της οικονομίας, ανοίγοντας προς την ευρωπαϊκό μέσο όρο», είπε.

Ειδικότερα, η δημοσιονομική δπκείριση των έκτακτων συνθηκών τα τελευτόια χρόνια ανέδειξε τη πρέπει των διαρθρωτικών δημοσιονομικών μεταρρυθμίσεων της προηγούμενης περιόδου.

Επιπλέον, στην έκθεση επισημαίνεται ότι η «πρακτική χορήγησης επιδομάτων με βάση μόνο τα δηλοθέντα εισοδήματα υε μια οικονομία με αυξημένη φοροδιαφυγή οδηγεί σε ανισοβαρή και άδικη χρηματοδότηση των δημόσιων πόρων. Αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι ο δημοσιονομικός πολλαπλασιαστής των κοινωνικών δαπανών στην Ελλάδα είναι χαμηλός, το οποίο σημαίνει ότι τα δημόσια αυτές διαχέονται σε ευρύτερα εισοδηματικά στρώματα και δεν κατοχύρωσε στοχευμένα υε κατώτερα κλιμάκια της κλίμακας κατανομής».

Η πρόβλεψη της Τράπεζας της Ελλάδος σε κάθε περίπτωση είναι για πρωτογενές πλεόνασμα 1,4% υε ΑΕΠ ή και υψηλότερα το 2023, όπως είπε ο κ. Στουρνάρας, έναντι πρόβλεψης του προϋπολογισμού για 1,1%. Για το 2024 η πρόβλεψη της ΤτΕ αναφέρει πρωτογενές πλεόνασμα 2,1%, όπως και η προϋπολογισμός του 2024.

Το χρέος εκτιμάται ότι μειώθηκε κατά 10,7 ποσοστιαίες μονάδες το 2023 και διαμορφώθηκε στο 161,9% του ΑΕΠ, στη χαμηλότερο επίπεδο από το 2010. Για το 2024 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 152,3% και θα μειωθεί και σε σημαντικούς όρους για ιρίτη φορά από το 2019.

«Η πολιτική κοινοτοκρατικού ρυθμού ανάπτυξης οδηγεί τη σημαντικότερη πρόκληση για την ελληνική οικονομία», τόνισε, εξίλου, ο κεντρικός τραπεζίτης, καταγράφοντας τους εξής κινδύνους: 1) τη ενδεχόμενο περαιτέρω επιβράδυνσης του ρυθμού ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας, 2) την αυξανόμενη αβεβαιότητα, λόγω δυσμενών γεωπολιτικών εξελίξεων στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή, 3) τον ταχύ καθυστέρηση της υλοποίησης των δράσεων τυς Ταμείου Ανάκαμψης και τον βραδύτερο ρυθμό αποορόφησης των σχετικών κονδυλίων, 4) την εμφάνιση μεταρρυθμιστικής κόπωσης, με ορισμένες συνέπειες στην παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα, και 5) τις επιπτώσεις ενδεχόμενων φυσικών καταστροφών που συμβούν σε μια εποχή κλιματικού κρίσης.

Πλήττουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων οι υψηλές εισφορές

Της **ΡΟΥΑΔΑΣ ΕΔΑΦΟΥΔΟΥ**

Τη μείωση της επιβάρυνσης των ασφαλιστικών εισφορών θέτει ως επιτακτική ανάγκη για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων και τη διατήρηση των θέσεων εργασίας η Τράπεζα της Ελλάδας στην ετήσια έκθεσή της για την ελληνική οικονομία, η οποία παρουσιάστηκε χθες. Η πρόβλεψη αυτή αφορά τα μισθολογικό κόστος θα αυξηθεί κατά 4,4%.

Την ίδια στιγμή, η Κεντρική Τράπεζα δια πιστώνει αύξηση των κενών θέσεων εργασίας κατά 62,6% το 2023, έναντι του 2022, ως απάρροια της συνεχούς αύξησης της απασχόλησης και της μείωσης του ποσοστού ανεργίας, με αποτέλεσμα να περιορίζεται σημαντικά η «δεξαμενή» διαθέσιμου προσωπικού.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΤτΕ, το 2024 προβλέπεται αύξηση των αμοιβών ανά μισθωτό κατά 5,4% (έναντι 5,9% το 2023) και το μοναδιαίο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος κατά 4,4% (από 1,5%). Οι τάσεις αυτές αναμένεται να ασκήσουν καθοδικές πιέσεις στα περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων και καθιστούν επιτακτική, επισημαίνει η Κεντρική Τράπεζα, την ανάγκη λήψης ή επίτευξης των ασφαλιστικών εισφορών.

Η ΤτΕ επισημαίνει βέβαια ένα ακόμα πρόβλημα, τα «σφιχτότητα στην αγορά εργασίας» (labour market tightness), η οποία συνιστάται στη μείωση των κενών θέσεων εργασίας σε σύγκριση με εκείνους που αναζητούν εργασία. Βασικό δείκτη για τη «σφιχτότητα» αυτή αποτελούν οι κενές θέσεις εργασίας, με το ποσοστό να είναι αυξημένο κατά 10 μονάδες μετά την πανδημία.

Συνολικά, η αγορά εργασίας παρουσιάζει μεγαλύτερη στενότητα σε σχέση με τον προπανδημικό πρότυπο, με τις κατασκευές, τα μεταποίηση, το εμπόριο και την τουριστική υε επιβαίνουν περισσότερο. Ειδικότερα, ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας το 2023 οι κατασκευές (ποσοστό κενών θέσεων 2,6%), η μεταποίηση (1,8%), το εμπόριο (1,7%), τα καταλύματα (1,3%), οι επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες (1,0%), καθώς και η διακίνηση ακίνητης περιουσίας (1,7%) σημείωσαν τα υψηλότερα ποσοστά κενόντων. Αντίθετα, οι χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες και η εκπαίδευση κατέγραψαν τα χαμηλότερα ποσοστά κενών θέσεων εργασίας, παροτιμόζοντας, ωστόσο, μικρές αυξήσεις έναντι του 2022.

Η μείωση ή επιβάρυνσή του μισθολογικού κόστους είναι ενεργεία κατά την ΤτΕ.

Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται στην έκθεση, η συνεχής αύξηση: της απασχόλησης και η μείωση: του ποσοστού ανεργίας έκαψε περιορίσει σημαντικά τη δεξαμενή του διαθέσιμου προς πρόσληψη προσωπικού από τις επιχειρήσεις, όπως φαίνεται από τον σύγκρουσ των δεικτών στενότητας της αγοράς εργασίας, και ιδιό αφορά ιδιοτικά ειδικευμένο όσο και το ανειδίκευτο προσωπικό. Για την αντιμετώπιση της κενότητας στην αγορά εργασίας είναι ο παραίτητο η περαιτέρω ενίσχυση της τεχνικής εκπαίδευσης των εργαζόμενων, καθώς και της κατάρτισης των μακροχρόνια ανέργων σε νέες δεξιότητες.

Σημαντικό θεωρείται και η ενσωμάτωση μεταναστών, αλλά και η θέσπιση κινήτρων για την προσέλκυση εξειδικευμένων μεταναστών. Χρειάζεται επίσης να δημιουργηθούν μηχανισμοί για την αντιστοίχιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, ιδιαίτερα σε τοπικό επίπεδο.

Με αργό ρυθμό οι εκταμιεύσεις δανείων από Ταμείο Ανάκαμψης

Καθυστερήσεις παρατηρούνται οι εκταμιεύσεις δανείων όσο και οι επιχορηγήσεις προς τις επιχειρήσεις μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης, παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα συγκαταλέγεται στοις πρωτοπόρους των πόρων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Αυτό επισημαίνεται στην έκθεση του διοικητή της ΤτΕ Γιάννη Στουρνάρα, σημειώνοντας ότι «ο μεγαλύτερος του αναπτυξιακό όφελος που αναμένεται να έχει η αξιοποίησή των σχετικών κονδυλίων».

Η τάση αυτή, μεταξύ άλλων, οδηγούσε και σε επιβράδυνση του ετήσιου ρυθμού πιστωτικής επέκτασης προς τον ιδιωτικό τομέα το 2023, σε σχέση από περαιτέρω επιτάχυνση το 2022 και σύμφωνα με την ΤτΕ αναπόλα κυρίως τη βραδύτερη πίστωση των χορηγήσεων προς τις επιχειρήσεις και την αντοστέρεση ρήξη των πιστωτικών δανείων προς τα νοικοκυριά. Σε βασικό μεία αναψέρεται η άνοδος των τραπεζικών επιτοκίων και η πιο χαμηλή ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας, που είχε αρνητικά επίδραση στη ζήτηση νέων χορηγήσεων, σε αντίθεση με τον ρυθμό αύξησης των καταναλωτικών δανείων πο: επιταχύνθηκε, ως επνέπεια της πτώσης τις ιδιωτικές καταναλώσεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην έκθεση διοικητή, οι εκταμιεύσεις επιχειρηματικών δανείων που συνδέονται με τα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως δάνεια του σύθου ΕΠΕΜ και της ΕΑΤ, ανέλθαν το 2023 σε 2 δισ. ευρώ έναντι 4,2 δισ. ευρώ το 2022, ποσό που μειώθηκε με το 11% (έναντι 18% το 2022) των σχετικών νέων δανείων τακτής λήξης προς τις επιχειρήσεις. Επιπροσθέτως, οι εκταμιεύσεις των επιχορηγιών δανείων που συνδέονται με τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ανέλθαν το 2023 σε 1,45 δισ. ευρώ (έναντι 980 εκατ. ευρώ το 2022), εκ των οποίων περίπου 900 εκατ. ευρώ σημαντικόταν κεφάλαια του Μηχανισμού και τα Διαδίκτυα πρόκειται κι κεφάλαια και αντιστοιχούν ένα επιπλέον 8% του συνόλου των νέων δανείων τακτής λήξης προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Συνολικά, από τον Ιούνιο του 2022 (σπότε και υπεγράφη η πρώτη δανειακή σύμβαση) έως τις 25 Ιανουαρίου του τρέχοντος έτους είχαν υπογραφεί 271 δανειακές συμβάσεις ύψους 8 δισ. ευρώ και περίπου το ήμισυ των δανειακών υπαβάσεων (ύψους 1,2 δισ. ευρώ) εφορούσε επιχειρήσεις μικρομεσαίου μεγέθους.

Σε ό,τι αφορά τα δάνεια από χρηματοδοτικούς φορείς, άνω των νέων δανείων τακτής λήξης προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Συνολικά, από τον Ιούνιο του 2022 (σπότε και υπεγράφη η πρώτη δανειακή σύμβαση) έως τις 25 Ιανουαρίου του τρέχοντος έτους είχαν υπογραφεί 271 δανειακές συμβάσεις ύψους 8 δισ. ευρώ και περίπου το ήμισυ των δανειακών υπαβάσεων (ύψους 1,2 δισ. ευρώ) εφορούσε επιχειρήσεις μικρομεσαίου μεγέθους.

Οι καθυστερήσεις μετριάζουν το αναπτυξιακό όφελος των σχετικών κονδυλίων, σημειώνει η ΤτΕ.

Σε ό,τι αφορά τα δάνεια από χρηματοδοτικούς φορείς, άνω των 2/3 της αξίας των ιδιωτικεμπορικών χρηματοδοτήσεων κατευθύνθηκαν προς ελεύθερους επαγγελματίες και επιχειρήσεις πολύ μικρού, μικρού και μεσαίου μεγέθους, μερίδιο που αντικατοπτρίζει τις διακοινωνικές ανάγκες στη σύνθεση των μικρομεσαίων επιχειρήσεις. Εντούτοις, η σημαντική των χρηματοδοτικών εργαλείων στη συνολική χρηματοδότηση των εγκλίνων επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών περιορίστηκε το 2023 σε 11%, από 18% το 2022.

Σε ό,τι αφορά τα επιτόκια, η ΤτΕ διαπιστώνει ότι η άνοδος των ονομαστικών επιτοκίων δανεισμού στην Ελλάδα το 2023 ήταν μικότερη για τις επιχειρήσεις αλλά και για τα νοικοκυριά, καθώς οι ελληνικές τράπεζες επωφελήθηκαν από την υψηλή ρευστότητα που εξασφαλίζει η άνοδος των καταθέσεων και η μικρότερη ενσωμάτωση των αυξήσεων των επιτοκίων. Σύμφωνα με την ΤτΕ, «ήταν πλέον τα βασικά επιτόκια αρκούσε νε ακολουθούν, καθώς ο πληθωρισμός θα μειωνόταν κάτω από το 2%, θα δημιουργούν οι συνθήκες για μείωση των εγκλίνων τραπεζικών επιτοκίων».